

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. — Претплата се полаже у Београду код Уредништва „Скопљанска улица број 9.“ а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. — Цена је листу на годину 20 динара, на по године 10 динара. За иностранство на годину 30 динара. За писаре при начелствима, практиканте у опште, општинске писаре оних општина које су већ претплаћене и за жандарме, у пола цене, но ови морају непосредно слати претплату уредништву. Поједини бројеви не продају се. — Рукописи не враћају се. — Писма само плаћена примају се. — Огласи примају се по погодби и то, месечно, тромесечно, полугодишње и годишње.

ЛИСТ УРЕЂУЈЕ ОДБОР

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК Н. ДИМИТРИЈЕВИЋ

ИСТРАГА

II

О лешевима, који су нађени у води

Могућа је претпоставка, да се над лешевима, који су нађени у води, могле бити извршене кажњиве радње на најразличнији начин. Могло је бити небрижљивости, због које се нп. каком детету без надзора догодила несрећа, или због које је когод пао са моста, који је рђаво одржаван; даље могао је когод бити повређен и потом бачен још жив или мртав у воду, или најзад, могла се и сама вода употребити као средство за извршење убиства, тј. да је неко бачен у воду, везан или невезан, или да га је неко загнурио у воду и ту га дотле држао, док није дошла несвест а по том и сама смрт. Ово ће нарочито доћи тада, кад се помоћу воде предствља какво самоубиство.

Сталног правила, по коме би се поступало у оваквим случајевима нема, пошто овде готово увек нема једне од главних полазних тачака, које код других самоубистава увек има; а то је положај леша, како га је злочинац оставио. Јер чак и онда, кад је дотични утопљен и у текућој води, која се назива и мртвом и ту на месту остављен, леш се мора толико изменити због утицаја воде, ваздуха и животиња у самој води. По томе овде не може бити ни говора о каквом „недарнутом положају леша.“ Сем тога онај леш, који је нађен у води, ретко ће га оставити недирнута они, што су га нашли, нарочито и с тога, што је у таквим случајевима обичај, да се учине први покушаји па ма и на примитиван начин за оживљење утопљеника. Нађе ли се леш на чврстој земљи, онда се онај што га је нашао, може лако уверити, да ли леш има какву рану од оружја на глави или трагова од клања или тако чега. Додиром може се сазнати, да се дотични потпуно охладио и да му је срце престало куцати, укратко, смрт овде може и дајик констатовати, без да и најмање мења положај леша, и власт кад дође не би наишла ни на какву промену.

Сасвим је друкче, кад је леш у води. Повреде, застало срце, охлађење итд. не може се готово никад опазити, ако се леш не извади из воде. Тада се врло често узима да је наступило охлађење због дејства воде, а лаке повреде које се виде на телу или које само тако изгледају, сматрају се као да су постале случајно, те по томе често се дешава, да се чине покушаји са лешевима за оживљење, па чак и са оним који су показивали јасне знаке труљења. Али свакако истражни ће чиновник затећи нађени леш у води већ склоњен, те ће се морати ограничити на то, да само тачно опише леш. Ово наравно може доцније бити доста важно; зато при оваквим случајевима неваља никад пропустити, да се и овде, ако самоубиство није јасно, опишу све повреде на телу и на хаљинама, изглед руку, итд.

Не треба сувише брзо претпостављати, да се дотични удавио сам или услед несрећног случаја. Навешћемо једн случај, који је с више страна поучан, у ком је, у једној реци нађен потпуно го леш једне девојке-сељинке и у коме је власт (то је било лети о највећим врућинама) одмах била уверена у то, да се та женске заиста утопила сама, купајући се. Поред свега тога, лекарским прегледом доказано је, да је утопљеница била тешка у четвртном месецу, због чега је власт, опет брзо решила ствар, тврди да се она утопила баш због тога. Али леш је имао дуж целих леђа и стражњице јасне паралелне модре пруге, које кад су расечене, показивале су виталну — кружећу — реакцију. Одавде је била претпоставка, да се умрла морала закачити за некакав предмет, који је на једнаком размаку имао нешто што стрчи. Даље су виталне реакције показивале, да је утопљеница морала прећи преко онога предмета, пре него што је умрла. Власт је одмах премерила и нацртале оне пруге, а леш није дала сахранити, да би, ако устреба, могла чинити упоређење, па је пошла уз реку у правцу одакле је леш допловио.

Непрестаним тачним посматрањем речнога корита и свих предмета, који су, како било, били успут сумњиви, пронађен је на стаблу једног дрвета у води комад хаљине, а затим нађено је више таквих комађа, и на другим жилама, коју итд. Међутим један жандарм успео је да утврди идентитет — истоветност лица — утопљенице, и дошао са девојачком матером на сусрет истражној власти. Сад је наравно било јасно, да је нађено комађе баш са хаљине девојчине, тако да девојка није никако дошла гола у воду, него да су тек брза вода и разни предмети, што су стрчали из воде, свукли хаљине и рубље са леша. Обуће девојка није имала, него је била боса.¹⁾ После дугога и тегобнога хода, помоћу ког је нађено још остатака од хаљина и рубља, истражна је власт дошла на место где је утопљеница живела (1500 корака од прилике у страну од реке) не нашавши нигде предмет, који је могао произвести оне модре пруге преко леђа. Међу тим од девојачке матери сазнало се, да је девојка имала љубазника, који је радио у некој радњи близу воде. Та радња стајала је нешто мало даље уз воду. Сад је било доста јасно, да истражна власт нема више потребе ићи даље од радионице и одиста испод ове, био је јаз са великом дрвеном решетком, на којој су попречни штапови неколико центиметара стрчали иза главног балвана, док је овај био у води читав педаљ од површине. Предузето мерење показало је, да се одстојање оних попречних штапова из воде потпуно слаже са растојањем оних модрих пруга на леђима утопљеничинима. Било је дакле несумњиво, да је девојка могла пасти у воду преко решетке, и да то није могло бити далеко од решетке, јер

¹⁾ Леш никад не може изгубити обуће само услед тока воде, ма како да је вода брза и цуна корења и стења, јер леш ће пре изгубити целе руке и ноге, него ли саму обућу. Ово је зато, што се кожа од ципела скупља и тиме обућа само још чвршће остаје на ногама.

како је то виталне реакције доказиваху, девојка је још била жива, кад је прелазила преко исте решетке. Горе близу ње, била је радионица, где је живио љубазник девојчин. Он је био без сумње и отац оног детета још у утроби материној. Утврђено је да је он, два дана раније, увече позвао девојку код себе и да од тада нико није видео девојку живу. У радионици не беше више момака, а њега је од онога часа нестало, кад је сазнао де је нађен леш његове девојке. Није било ни мало непоуздано, да је он бацно девојку у воду, по свој прилици зато, што се није хтео бринути за дете и што је можда хтео другу да узме.

Слично овоме случају, место, где је убијени пао у воду, може се врло често и другим случајностима утврдити. Тако нпр. има други случај у коме се на хаљинама једног леша из воде, налазила масна боја, која је могла ту бити, само од једнога моста, који је скоро био обојен и који се налазио више километара уз воду. У овоме случају, ова околност је дала основ за проналазак убице.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

О П Ш Т И Н А

II

Тако схваћен појам о општинском зачећу, пролазио је многе фазе свога склопа, док је доспео до данашњег облика. Данашњи се пак општински облици, могу у главном свести на двоје: на облик *републиканских* општина, који се развио под сличним законима свију република, и на облик *монархијских* општина. Овај други, може се поделити на две групе, и то на општине у апсолутној монархији и општине у монархији уставној.

О свима овим облицима говорићемо ниже, а за сада задржаћемо се на природном развоју општинског живота.

Један човек, не представља никакво друштво, а кад још један придође, онда нестаје оне усамљености, и њих двојица, почињу да говоре међу собом; дакле да мењају своје мисли и да их узајамно исказују један другом. Ми смо и раније казали, да је размена мисли и осећања, душа општинском животу. Кад дакле приђе човек човеку и кад се начини већи скуп људи, онда наступа шири круг размене мисли и осећања, и по закону, који међу људима влада — и ако није исцрпно написан, — сваки човек који се налази у друштву, носи собом неку обавезу према овом, а та се обавеза огледа у томе, што, ако није рад да живи усамљено, мора да се придржава извесног правца у своје владању према другим људима.

Тај правац у своје владању према другим члановима његовог друштва, — своди се на правило, на онда из њега постаје закон: 1.; *Да нико не дира у туђе интересе и туђа права.*, и 2., *Да сваки ревностно отирања своју дужност, која лежи на њему у погледу одбране, било целог друштва било појединих чланова његових, противу неправде и квара друштвеног.*

Испуњавајући потпуно ове своје обвезе и дужности, сваки члан друштва стиче, у замену за то, права на свој положај у друштву и на поштовање и уважавање свога положаја од стране осталих чланова друштва.

Да би се „туђи интереси и туђа права“ а и „дужности појединог члана у друштву према истом“ што боље уцознали, чланови се његови састају и на тим састанцима, мењајући своје мисли и осећаје, казују један другом, шта му на срцу лежи, шта воли, чему тежи, шта мрзи, шта му смета итд. итд. и на тај начин *разумевају* се. И нехотице, из овог природног

процеса друштвеног, излази као правило и неминовна потреба, састајање. У тим састанцима налази се порекло свију зборових и скупова, како општинског удружења, тако и скупова у самој држави.

Најстарији облици општинског живота, носе на себи тип ових друштвених скупова. Сви ови зборови и скупови, много су важнији за регулисање одношаја у општем животу општинском, но за постигнуће регулисања истих положаја, појединих чланова. Ма да овакви скупови доносе одредбе и за положаје појединаца, ипак се они више баве одредбама општег живота. Утврђена на оваковом скупу правила, обавезују сваког члана посебице да их се строго придржава, ма се иста и не односила директно на њега самог.

Овакови састанци, доносили су собом у Јелина то; да су се њихове општине развиле као неке мале државице. Оне су се на потпуно самосталан начин уређивале и то независно једна од друге. Што је једној општини било потребно да има, она је то уводила и заснивала, не обзирајући се на то, да ли таквих установа има у суседној општини. Њихови скупови, одлучивали су, да се ово или оно установи, чим осете да је то нужно за општу потребу општинског живота. Због тога су Јелинске општине биле многољудне. А кад се друштво новим члановима, толико умножило, онда је и оно само осећало, како им је мали простор на томе земљишту где живе, и како је потребно да га прошире. Тако је исто било и са оном суседном општином, јер и она, истим животом живљаше, и она се према својим потребама на исти начин сама уређиваше, и она, дакле, усљед тако благотворног уређења постајаше многољудна, да се и код ње јављаху исте потребе за проширењем простора на коме су. Тако је исто било и са трећом, четвртном и свима осталим Јелинским општинама. Свака дакле општина осећаше своје растење, као плод њезиног благотворног уређења. И доиста, морала су бити општинска уређења у Јелина, најсавршенија према ондашњим потребама људским, јер се иначе, неби свет толико нагомилавао, на тако маленом простору, да му није било добро.

И опет природно самодржање људско, тежи да задовољи своје потребе у проширењу свога круга, који му је мален, па ма то било и на рачун своје сусетке. Отуда крваво ратовање између општина, у старој Грчкој. Једна општина односила је победу над другом, а ова опет над трећом итд. Једна се општина прошири и ојача толико, да постане страшило за друге две сусетке своје; а ове се опет усљед потребе своје за одбрану, од јаче општине, удруже, па тако сложенем снагом ударе, на ону велику општину. Као последица овог крвавог и дугог ратовања била је та, што се општине почеше међу собом удруживати, да образују јачу силу, од противничке, такође удружене силе.

Свака је општина сама за себе осећала, да не може ништа учинити ако се не удружи, и да јој је очигледна пропаст, ако то не учини. — Тако су постале савезне општине у старој Грчкој, под именом „Амфикионија, Ахаја итд. итд. Те савезне општине продужиле су своје скупове и даље онако исто, као и кад су биле подељене, старајући се увек, за опште благостање и напредак чланова њезиних.

Овако јаке и снажне општине, могле су без сваке сумње да предузимају и установљавају све оно, што на збору нађу да је потребно за правилан живот општински, развиће и одбрану његову.

Исто тако стварање и развојак општинског живота, огледа се и код Римских општина, које су назване „муниципалне вароши“ за разлику од селских, које нису биле самосталне. Муниципалне вароши у Риму, звале су се оне општине, којима је

било признато право, да саме себе, по својим сопственим законима уређују, дакле, исто онако, као што смо видели и код општина у старој Грчкој. Римске муниципије. — муниципалне вароши — дотерале су биле са својим савршенством дотле, да држава није имала, апсолутно никакву потребу, да се меша у њезине јавне послове.

Оне су имале све гране административне управе, које се данас огледају у најсавршенијим облицима општинским. Римске су општине имале: судску власт, оделење за чување и одржавање јавног морала; одлење за одржавање реда и јавне сигурности, како дању тако и ноћу, итд. итд.

Прво ограничење самосталне управе муниципалних римских општина, налази се у Уставу цара Леона, којим је ограничена општинска управа да рукује својим добрима. Већ од тога ограничења, невиди се онакав развој општинског живота, док међу тим, све док су имале своју самосталну управу, развијале су се друкчије и по општински живот много корисније.

Српске и словенске општине, имају истоветно стварање и развитак као и оне код Грка и Римљана. Разлика је само та, што су Срби и Хрвати, били раздељени у мноштво малих племена, од којих је свако племе собом учрављало, али и ако су племена била раздељена, ипак су стајала у једној вези међу собом. Та је веза била „народна веза“, и она није ништа сметала, да свако племе има своју независну унутарњу самоуправу, коју историци, називају „мештанска самоуправа.“

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК

Једна правилно извршена забрана

(СВРШЕТАК)

Г. Милан Димитријевић адвокат, као пуномоћник повериочев изјави:*

Не признајем право својине г-ђи Јозефине, док то право на суду не докаже.

М. Димитријевић с. р.

6**

КВАРТ ПАЛИЛУДСКИ

Управе Града Београда
№ 000.

15. Јуна 1897. год.
у Београду.

По наредби првостепеног београдско-трговачког суда од 13. Јуна ове 1897 год. № 0000., а за обезбеду 480 динара меничног дуга са интересом 6% год. од 20 Маја ов. гол. колико дугује Адолф Грос овд. кројач г. Густаву Штоку трг. из Беча и 24 дин. таксе и трошкова око забране, — квартал палилулски Управе града Београда, јуче 14 ов. м. узео је у попис еснап и ствари дужника Адолфа у процењеној вредности од 452 динара и то: 10 метри штофа „камгарн“ за летње одело, 15 мет. штофа вуненог грао, 1 пар новог одела од камгарна № 46. два капута лака од листера грао, два бела пруслука летња од пикета и четири метра штофа монтоњака плавог, за зимске капуте. Ове ствари нађене су у дућану и процењене у вредности 197 динара. Даље ствари нађене у стану дужникову: два кревета блехана, добро очувана, два нова политирана ормана, два женилска тепиха половна, два политирана астала и 6 столица од трске, један умиваоник политиран са великим огледалом — нов,

* Ова изјава требала је да уђе у прош. броју на место иза изјаве Јозефинине.

** Решење којим се пријављени сопственик пописаних ствари упућује на парницу.

два астала кухињска, 1 шпархет полован и другог разног кухињског посуђа у вредности процењеној од 215 динара.†

По свршеном попису г-ђа Јозефина Грос, жена дужника Густава, изјавила је на протоколу да су узете у попис ствари у стану нађене, а процењене у вредности од 215 динара, њена својина а не дужника Адолфа, што је то и сам дужник Адолф признао.

Г. Милан Димитријевић адвокат, пуномоћник повериочев такође изјавом на протоколу, није јој то право признао, већ је тражио да то Јозефина докаже, с тога квартал палилулски Управе града Београда на основу допуне § 496. овим

Решењем

упућује г-ђу Језефину надлежном суду да тамо право својине доказује с тим, да у року од петнајест дана, од дана пријема овога решења, поднесе овоме кварту уверење дотичног суда о поведеној парници. У противном случају, квартал ће ствари сматрати као дужникову својину и продаће их у корист повериоца за чији су рачун и узете у попис.

Таксу за ово решење да плати г-ђа Јозефина у 2 динара према закону о таксама.

(М. П.)

По наредби члана, писар,
П. Правдић с. р.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Судба је ваљада хтела, да овакова мушка појава, носи тешке букагије на својим ногама и да очекује праведну казну за своја недела, што их је на бесомучан начин починио. Човек срећне спољашности, пун живота и младалачке снаге, у место да се у својој младости проводи по кур-салонима и другим веселим друштвима, чами у тамници чачанског суда. Да му је Бог определио, да у место Маузер-Кокинке пригли са истим жаром, какву лепу плавојку и да се вине у регионе младалачких идеала, доиста неби оваква недела починио, од којих се сваки гнуша. Да му је судба уделила, да на оним мускулозним и јаким ногама вије коло на селима и прелима, а да не носи тешко гвожђе по хладним и влажним апсанама, имали би у друштву једног каваљера више, а једног зликовца мање.

Неможе се довољно да представи дрскост и одважност овога човека, који нема више од 25 година свога живота. То је доба када се завршују школовања на университетима, то је доба када се праве љубавни стихови и љубавне авантуре; најзад, то је доба, када је душа човечија испуњена нежношћу, милосрђем и свима благодетима, које красе једно, младо, здраво и добро развијено мушко створење. А шта видимо код ове лепе појаве људског створења?! У место љубави, мржњу, у место праштања освету, у место милосрђа, грозну зликовачку душу, у место нежности, најокорелију свирепост, колика се може замислити код једног дивљака.

Милан Бркић родио се у Папратишту, срезу пожешком, округу ужичком, и као оглашени хајдук, ухваћен је 12 октобра 1896 год. у кући Владимира Савића из Миросаљаца (округ чачански, чију слику такође доносимо).

Колико је ово зликовачко створење. било опасно по грађански живот и имања, српских држављана, види се само из тога, што је српска држава, одредила 15.000 динара — уцене — ономе ко га ухвати или прокаже, гди се може ухватити. Чим је ухваћен, ова је уцена од 15.000 динара одмах исплаћена проказивачу.

Он се још налази под ислеђењем, па е тога молимо, да се наши читаоци задовоље само са овим што је слободно изнети на јавност, а када се над њим пресуда изрекне и кри-

вице његове окончају, донећемо опширнији извештај. За сад доносимо само оволико.

Године 1895, дошао је овај исти хајдук Бркић, са својом дружином, на сам дан Ускрса, у село Душковце. То је било у сред бела дана, када се сви радују Христову васкресењу, и када се сваки хришћанин весели, сећајући се мученика, који је на крсту умро, да спасе род људски од заблуда и да га задахне љубављу према своме ближњем. У душковачкој механи, било је тога дана око 200 сељака. Хајдук Бркић, са дружином уђе у механу, али без хришћанског милосрђа. Пред целим светом, који се ту затекао, изазове општинског председника, једног члана и писара општинског, па сву троицу побије, опљачка и врати се у шуму. Невероватно али је тако.

ХАЈДУК МИЛАН БРКИЋ

Након месец дана, после овога грозног злочина, дође Бркић са својом дружином у Гојну Гору, код куће Јована Стевовића сељака, који се ту само са женом затекао. Извуку га из куће и на најсвирепији начин, убију врљикама с плота. Овде нису хтели ајдуци да троше барут и да гараве пушке, већ овај злочин изврше и не употребивши оружја. После овога, опет их нестане у густој шуми.

До којих граница, дрскост и свирепост једнога звера у човечијем облику, може да иде, најбоље нам казују његова злочина дела која је починио само за један дан.

У друштву са Кондовићем, Војком Тимотијевићем и Илијом Павловићем, једнога дана у 5 часова изјутра, дошао је Бркић на њиву Илије Нешовановића у Пухову, овога са њиве дотерао

кући и узео 1600 динара, рекавши му: „Ја сам тебе толико пута тражио, а поседњи пут кад сам дошао к теби, ти се ме гађао и разбио си ми пушку“. Пошто је извршио тога јутра ово разбојничко дело, кренуо се преко поља низ реку Бјелицу, правећи шенлук из пушака и свирајући у хармонику. У таквом веселу дође са дружином у Крстац и нападну на кућу Вучка Карића. Вучко се тада није десио дома, већ на њиви, где су га хајдуци опазили, па онда узму Вучкову пушку магацинку и почну га из исте гађати. Избцили су на њега више од 100 метака и то баш из његове сопствене пушке, коју је јамачно набавио да себе њоме одбрани! Сретан је био те га нису погодили, али он се не смедне вратити кући већ побегне у Чачак. Тада се хајдуци, са Бркићем на челу, крену и оду у Дљину на

ВЛАДИМИР САВИЋ ИЗ МИРОСАЉАЦА

У његовој је кући ухваћен хајдук Бркић.

спрам шанца, где ухвате коло да играју, уз хармонику и отпочну певати и веселити се као да су цркву сазидали. Ту их стигне потера, коју је предводио, практикант Милоје Ђоковић, са четири жандарма и два пандура. Отвори се права битка и окршај између потере и хајдука. У том окршају г. Ђоковић буде рањен*). Сукоб овај између потере и хајдука трајао је подуже, али напослетку, буде безуспешан, и хајдуци са својим Бркићем, продуже пут и пређу Мораву код села Тучкова у срезу пожешком. Чим су стигли на место, нађу председника општинског Јеврема Сретеновића и убију га. После овога пожуре се да измакну од пожешке потере, која се беше за њима натурала, и у правцу ка планини Маљену сакрију се.

* Сада је г. Ђоковић писар начелства рудничког.

Све је ово Бркић са дружином извршио за један дан, почињући од 5 часова изјутра.

Његов друг Кондовић, имао је обичај, кад убија, да каже жртви: „Зини скоте, да ти не кварим зубе“, и увек је свакога гађао у уста.

Сада се Бркић налази у рукама власти и под судом, окован у тешко, за овакове зликовце, сковано гвожђе.

Са саме слике коју доносимо, неби се могло стећи убеђење, да је овај млади човек, толико свиреп, кад његова недела неби то сведочила.

Приликом сликања, нису му смели да даду исправну пушку, и ако је окован, јер колико се зна за њега и колико се верује у његову смелост и кураж, па још и како је окићен реденицима у накрс, покушао би јамачно поред свега тога да бега.

Власт га је сликала у хајдучком оделу зато, што ако би се, каквим случајем измакао из руку њезиних, да га доцније може свако познати.

ЛАЗА ТОДОРОВИЋ „ЂАК“

У колу полицијских преступника, Лаза „Ђак“ заузима једно од важних места.

Он је био писмен, па за то је међ' друговима и био прозват: Лаза „Ђак“.

Писац ових редака, имао је с њиме и сувише много посла, па за то ће изнети овде само један случај, који илуструје, не само одважност, него и вазда готову одлуку његову, да себе и своју слободу брани и убиством својих гонилаца. Лаза је био обичне величине: више смеђ; готово увек благог и насмејаног лица, али под тим осмехом скривала се права зликовачка душа.. Он је у више маха био осуђиван за разна злочиначка дела. Нарочито, опасне крађе, долазе у оквир његових најмилијих предузећа. Био је преко мере хитар и досетљив. Писао је врло лепо, а стил му беше смишљен и без ортографских погрешака.

Једне ноћи, а то је било од прилике у јесен 1886 год. писац ових редака беше обилазно с патролом реон кварта врачарског. У железничкој улици (пређе „три кључа“) застаде са жандармима пред једном малом, ониском кафаном, у којој је жмиркала лампа више плехане пећи. Могло је бити око 12 сахати ноћу... Спољна врата беху до половине у стаклу те се лепо

виђаше унутра у кафани. До саме пећи седео је човек у малом, црном шеширу, више немарно и слободно. Шешир је био напукао дубоко на очи. Сем њега, никога више није било у кафани. Вледа светлост лампе беше обасјала његову целу фигуру. Изгледаше, да се у њој скрива један опасан зликовац.

Као дежурни те ноћи лупнух на врата. Унутра тишина. Човек се код пећи не покрену. Лупнух и по други пут. Осмотрих кроз прозор, Човек се код пећи прену. Нагло ђипи са столице и диже шешир по врх чела.

— То лице! викнух. Он је!... — Отварај у име закона!

Човек онај брзо приђе вратима и одригла браву. Уђох за један корак унутра а жандарми стајаху на пољу пред вратима.

— Ко си ти?

— Зар ме не познајеш? викну упитани и појури поред мене на поље. У руци му се засија велики, месарски нож...

На вратима се заглависмо. Није имао маха да нож употреби.

Брзо га одгурнух напоље и он испале на улицу и поче бежати. Викнух жандармима да појуре за њим. Они се нададоше у трк за њим вичући стој, а за тим избацише и неколико револверских метака.

Редов Велимир, мали, али срчан војник јурио је за бегунцем у правцу „Госпођине чесме“. Ту се бегунац спотаче и паде у један ров, а Велимир га дохвати за гушу и упре хладну цев од револвера на његово чело.

У то стигох и ја са осталим жандармима. Везасмо добро бегунца па га из мрака доведосмо на светлост једне уличне лампе.

— Ко си ти? А, а, где, па ти си Лазо, соколе мој? Е, нисам се надао, да ћу те овако изненада наћи!

— Моли се Богу, рече он, што се заглависмо на вратима, а ти би сад купио црева по калдрми.

То је био Лаза „Ђак“.

* * *

Лаза је издржао своје и био је протеран негде у Србију.

После онога случаја на годину дана, добих писмо једно из Зајечара. Отворих га. На њему беше подписан: „Лаза Ђак“. Прочитах лепо исписани рукопис и просто ме целог језа подузе. Лаза ми је између осталог ово писао:

„Ако да Бог, те дођем у Београд, прва ће ми брига бити да теби смрсим конце. Ако те онда, оне вечери, нисам смакао, смакнућу те чим дођем у Београд. Ово ти је поздрав од — Лазе „ђака“.

(Свршиће се)

СЛИЧИЦЕ ИЗ КОЦКАРСКОГ ЖИВОТА

I.

Познајете ли Марка „чапкун“? Е, то вам је коцкар прве врсте. Хитар и окретан. Очи му играју као по — вејтину. Домишља се свакоме ђаволу. Најрадије сече кесе и потура под дукате сељацима „тантузе“. Неће да напада на појединце, ал' хоће да се ушуња у отворене станове и зграде, те да придигне што му до руке дође... Он је уважен међ' својим друговима. Што је умео да вара, е, у томе је био, што но веле, прави „виртуоз“... Ми ћемо овде изнети само кратке сличице његовога „шеретлука“ а пошто смо били у положају органа београдске полиције, то ћемо и о другима његовим друговима коју проговорити, те да се види, са коликом „дозом“ препредности и лукавства располажу ти „питомци“ београдске полиције и тврђаве београдске.

Да почнемо са Марком.

Једнога дана 1886. год. ухвати жандарм пред позориштем Марка, баш у тренутку, кад је хтео да завуче руку у капут једног господина.

Овај жандарм био је на служби при кварту врачарском. Баш се тада био враћао са „експедиционом“ књигом из Управе града Београда у кварт, кад је Марка пред позориштем спазио. Познавао га као „злу пару“, па за то је и застао, те је ову „тицу“ зграбио за јаку и у кварт спровео.

Марко ко' — Марко. Није се ни чега тако бојао као „говеђе жиле“... Од ње је имао „респекта“ и заклињао се, да ће бити „поштен“ само ако му се сада казна опрости.

— Па добро, рекох, опростиће ти се кривица, ал' да испричаш лепо, како си члану Р. предигао сахат у његовој канцеларији.

— Хоћу, вала, баш онако како је било.

И тада се Марко расприча:

— Једном ме доведоше са велике пијаце у кварт код члана Р. На њему сам спазио леп, златан ланац, који му по трбуху падаше. Чим сам стао пред њега, почех плакати и за-помагати: молим, г. члане, само ми сада опростите! Никада нећу више ништа учинити. Само ми сада опростите. Бићу поштен и радићу свој занат.

За тим клекох и тако вукући се на коленима дођох до њега. Обгрлих му колена и покајнички молих га да ме не казни.

— Е, добро, Марко, рече члан. Нећу те казнити, јер сада ниси ништа ни учинио. Само си нађен у скитњи. Ал' ако те још једном нађем без занимања, одраћу те као — пса. Сад иди, па нађи себи службу. — Хвала г. члане... Идем... само, молим, видите колико је сахати, да знам овај час кад сам почео поштено живети.

Г. члан се маши руком за џеп. Пипа, нема ни сахата ни ланца. Чуди се. Гледа, — опет пипа, аја, нема па нема...

Ја му пружих и ланац и сат.

— Ево, г. члане, ово је била моја „последња операција.“ Никада више нећу овако радити...

— Ето, тако је то било!...

— Лепо Марко! Ал' сад ми причај како крадете кокошке? Марко прсну у смех.

(Наставиће се)

СПРЕЧЕН ЗЛОЧИН

Историја једног покушаја: прављење лажних новчаница.

О прављењу лажних новчаница, писало се до сада много. Ова радња узимала је све више маха у разним правцима. Ал' начин извођења овог казнимог дела, вештина интересованих лица за овај посао, веома је јако занимао Пештанску полицију, која је ушла у траг онима, који су хтели да фалсификују српске новчанице од 10. динара.

Пошто је ствар од општег интереса, а нарочито што у њој играју улогу два Србина, ми ћемо је испричати нашим читаоцима, онако, како је текла и како је изложена у актима пештанске полиције.

... Једнога дана дођоше у Пешту два странца. Кочијаш их је одвезао у гостионицу код „Зеленог Венца“ у Керепешкој улици. Собом су послали два доста велика путничка пртљага... На први поглед видело се, да су од пута уморни и да су желели мира и одмора. Чим су ушли у одређену собу, наредили

су послужити, да их нико не узнемирује, јер желе да се одморе од пута и умора.

У књигу гостионичарску, у којој се бележе путници записали су ово:

Вилман Јосиф трговац из Београда;

Ђура Туцаковић банкар из Београда.

То беше све. Ал' особљу ове гостионице пала су у очи ова два сумњива странца. Нарочито њихов поглед, па онда често обзирање и оно: *да их нико у соби не узнемирује.*

Да би оба одстранили од себе сваку сумњу изјавили су: да желе дуже остати у овој гостионици. То, а и њихов галантан живот, одстранило је од њих сваку сумњу, и особље их је са поштовањем и поверењем свуда предусретало.

Оба ова госта нису неколико дана из своје собе излазила. Но кад су једном пошли у варош наредили су собарици, да им собу не дира и не спрема, јер, веле, имају много ствари, које се лако могу разбити, а тиме би знатну штету претрпели.

Кад су изашли из гостионе, упуте се полако у „биро“ мађарског штампарског удружења.

Јаве се секретару.

— Шта желе господа? упита их учтиво секретар.

— Треба нам два вешта штампарска радника, који потпуно разуму српски језик, а тако исто и један добар машиниста, рече „Вилман.“

— Биће те услужени. Молим за број и улицу вашег стана?

— Гостиона „Зелени Венац“ у Керепешкој улици...

— Захваљујем, Тачно у 4. сахата послаћу вам и слагаче и штампара.

Странци се учтиво опростише са секретаром и одоше у правцу Андрашијевој улици, а за тим свратише у варошку башту где су ходили у живом ал' поверљивом разговору...

У 4. сахата по подне, дођоше у гостиону код „Зеленог Венца“ два штампарска радника и један машиниста. Између њих био је један Србин, неки Ранко Милић. Пријавише се странцима. Пажљиво их испиташе, па онда веома љубазно одбише она два слагача а задржаше Милића, који с њима у соби остаде.

Чим су она два слагача изашла, Ђура мету кључ у браву и затвори собу.

Остадоше њих троје сами.

— Господине, одпоче „Ђура“ врло тихо и с поверењем, ми смо овамо дошли по једноме важном послу. Тај вам посао можемо поверити само тако, ако умете тајну чувати. Ваше ћутање, донеће вам 420 форината месечне зараде...

Ранко одговори да ће тајну чувати, и да се на њега могу слободно ослонити.

— Дакле, чујте, настави Ђура тоном строгог поверења. Ми смо чиновници државне штампарије у Београду, Наш је утицај код меродавних фактора у Србији велики, и ви ћете тамо добити леп положај, но под условом, да се једна поверљива ствар сврши овде у Пешти.

Ранко с напрегнутом пажњом очекиваше шта ће даље бити

— У нашој државној штампарији, поче опет „Ђура“, нестало је „клише“ од новчанице 10. динара у сребру. Тражен је поверљиво на све стране али без успеха. О овоме власт ништа не зна, јер би ствар узела јаче размере на штету чиновничког персонала, који у тој ствари није крив. Управник штампарије у грдној је неприлици. Боји се, ако се за ово дозна на надлежном месту, да ће доћи под суд са целим својим особљем. И није му лако, па боме ни нама. Ствар је врло тугаљиве природе. За то нас је управник овамо послао у највећој тајности и поверењу, да се овакво „клише“ изрази, како би се избегле неприлике, које би неминовно настале, ако се овоме делу у траг уђе. Ето, за то смо вас позвали, да нам овакав

образац израдите. Ако добро испадне добиће те одмах 200 форината. Шта велите на ово?

Ранко је одмах прозreo њихову намеру. Видео је у току говора, да има посла са препреденим варалицама, па је привидно на све оно пристао, што су они од њега захтевали.

Пошто се тачно споразумеше о дану кад ће се опет састати, Ранко изађе из собе... Беше узбуђен. Брзим корацима упути се у полицијски одељак. Тамо је испричао целу ствар и замолио је, да му се даду два преобучена жандарма.

Сад је цела ова ствар била у сигурним рукама.

После четири дана, о уговореном року дође Ранко у гостиону код „зеленог венца“. У соби је затекао оба странца у живом разговору.

— А, ви сте врло тачни рекоше оба у један глас, кад Ранка угледаше.

— Као што видите. Но да вам саопштим мој предлог. Нашао сам сигурног цинкографа, који ће на цинку веран отисак банке направити. Да одемо до њега и да се о томе споразумемо?

Оба странца пристадоше на тај предлог и кренуше се са Ранком у варош.

Ранко их одведе код некога Курза у Калвинској улици. Курз је био фото-цинкограф.

— Останите ви напољу. док ја с њиме посао уредим, рече Ранко, и уђе у радњу Курзину.

Оба странца шетаху најлак поред радње.

— Можете ли да израдите један „клише“ за ово, упита Ранко и показа Курзу једну српску новчаницу од 10. динара. Курз погледа оштро хартију.

— Но, то је банка!

— Јесте.

— А за чији рачун молићу?

— Сад ћете и то знати, рече Ранко, па позва Вилмана и Ђуру у радњу Курзину.

— Ја морам то знати настави Курза, јер не смем тако што радити. Дакле, за кога, молићу?...

— За српску државу, одговори Ђура. Ако добро израдите, добићете 100 форината.

Док се такав разговор водио у радњи, дотле је помоћник Курзин отишао у полицијски одељак и саопштио целу ову ствар.

— Знамо ми све. Предузете су нужне мере противу оба странца. Само ћутите — то је све што од вас тражимо.

Одмах за тим, два преобучена жандарма дођоше у радњу Курзину и представеше се странцима као цртачи. Курз их је познао, па им је те људе представио као поуздане и веште за тај посао...

Ђура, Витман, Ранко и оба „цртача“, упутише се у гостиону код „зеленог венца“, да се о целој ствари тачно споразуму.

Док се то догађало у радњи Курзиној и у гостиони код „зеленог венца“, дотле је Пештанска полиција известила српско посланство и молила је, да одмах прибави из Београда доказе о овим личностима. како би се по томе, и на основу прибављених доказа, могло даље по закону поступити.

Из Београда стиже овај одговор:

„Те две личности браћа су и опасне варалице. Ваља их одмах притворити...“

Разуме се да су оба одмах притверена и противу њих истрага отпочета.

Дело је у свему потпуно доказано... Покушај је спречен. Намера је њихова избила на видик само вештим трагањем полицијске власти.

Ранко је учинио само своју грађанску дужност.

* * *

Овај случај изнесмо у цели, да се види, како код другог народа, сваки грађанин појима своју дужност према закону и наредбама истражне власти... Сама власт треба да има потпоре код својих грађана у случајевима кривичних дела, јер тиме утире пут својој радњи и долази брзо до материјалне истине. За то се тамо злочина дела брзо изналазе, докази прибирају и у опште све оно, што стоји у вези са оваким једним делом.

Ал и истражна власт у оваким случајевима, мора да је вешта и обазрива. Несме бити нагла и плаховита. Екстрем искључује сваку истрагу. Хладно, мирно, стрпљиво и обазриво треба поступати при свакој истрази. Само тако долази се до повољних резултата... Кад се цела ствар до најмањих детаља има у рукама, онда се иследник ослања на законску процедуру. Поступак судски само је упут за кривичну радњу. Но пре свега треба прибрати све оно, што се даље може сместити у оквир законских формула.

На темељу пажљиве истраге почива материјална истина, а, разуме се, онда и судска радња добија прави облик; *неумитне правде.*

НА ЗНАЊЕ

Разговарали смо са г. Тасом Миленковићем о уређењу и правцу нашега листа. Поред изјаве његове о допадању свом, он нам је обећао, да у нашем листу пише чланке о европској полицији, где се у више префектура лично бавио и на месту се о радњи и спреми његовој упознао.

Чланци ће се звати „Тасина писма“. Ствари су до сада непознате. У тим писмима износе се средства и вештине са којима се европски полицајци служе, да казним делима у траг уђу. Изношења ова биће врло интересантна и за наше полицајце врло поучна.

Још сад обраћамо пажњу наших читалаца на та „Тасина писма“, у којима ће бити верно нацртани многи занимљиви догађаји, које уме да опише само вешто перо првог нашег криминалисте.

Сем тога г. Таса обећао нам је, да ће нам радо уступити и неке листове из свога занимљивог дневника, који још нигде нису штампани

Коме је у опште познат рад овог нашег српског Теме-а, тај ће са највећим интересом пратити ова саопштења....

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Богољуб Сударски из Београда, осуђеник беогр. казн. завода, пуштен је 1. ов. м. из затвора, но има још да издржи годину дана полицијског надзора. Власти онога места, где се Богољуб настани, треба да обрате пажњу на њега.

ОБИЈЕНА СУДНИЦА

Ноћу између. 3 и 4. августа ове год. обијена је судница општине топшичке среза сврљишког и украдена су два печата општинска, (за восак и фарбу) једна свеска сточних пасоша, серија 68 под бројевима 9801 до броја 10000 закључно (од којих је потрошено свега до 6 комада). Сем тога 14 динара у никлу и бакру, један рачун за сено издан од гарнизона нишког Димитрију Стефановићу на 19 дин. и 50 пара; неколико признаница о издацима општинским и један нови сукнени гуњ.

НАЂЕН ЛЕШ

У атару општине свилајначке нађен је леш непознатог погинулог човека. Убијени је средњег стаса, обријан црномањаст, бркова средњих косе и очију црних, танак сувоњав; стар око 35 година. Од одела имао је памучне гаће и кошуљу, на ногама сукнене обојке, куповне опанке, каише и алеве чарапе, на глави стару, црну куповну плетену шубару, сукнени гуњ и шарене тканице. Све власти треба ово да објаве, ради сазнања фамилије покојникове.

ТРАЖЕ СЕ

Сава Богдановић из Сења среза парафинског и **Давид Бошњак** из Сарајева покрали су 3000 динара у Софији па побегли. Ови се траже по депеши из Софије, по опис њиов није означен.

Ђорђе Јанковић Циганин из Богдановца — Такове, заједно са својом женом украо је 27 пр. м. испод забране кола и коње у намери да то отуђи и дуг да осујети, па побегао. — Сазнало се да се налази негде у београдском округу по селима, купује пилеж на их гони у Београд.

Љубомир Јовановић тежак из Санковића ср. колубарског окр. ваљевског окривљен за више крађа, побегао је испред власти 10. ов. м. — Љубомир је стар 30 год. раста средњег, црномањаст, брије се, осредњих бркова. Од одела имао је копоран, фермен и чакшире: на глави шубару а на ногама опанке. Држи се да је отишао за Београд или Пожаревац преко Лазаревца.

Павле Симеона — Траила Флорића из Бигренице; стављен је био под суд, у притвор и оков због паљевине, па је 6. т. м. спроведен на лечење у окр. ђупријску болницу у влашким хаљинама. Ноћу између 6. и 7. побегао је из болнице однев са собом и оков. У цели, ваљда да скине оков однео је и сикуру болничку.

Артемије Јегдић из Аустрије осуђеник београд. казненог завода, побегао је са рада испред војника у градском парку. Од одела однео је на себи гуњ и капу од белог сукна, гаће и кошуљу и на ногама опанке, али, он се свакако преобукао у друго какво одело. Стар је 25 година, омален, образа округлих, чела висока, очију, обрва и бркова црних по лицу рошав. Писмен је.

Паја Мијушковић, надничар из Смедерева, који се иначе зове Никола Јелић, ноћу између 5 и 6. ов. м. извршио је крађу Јевти Јовановићу тамош. Он је ухваћен 7. т. м. у Гроцкој али од покрадених ствари није код њега нађен пиштољ — сребрњак на капсу. — са паконском јабуком. По извршеној крађи Паја је био у друштву са Марком Н. који је родом из Херцеговине и још једним младићем из Бачке, који су му одузели украђени пиштољ и од његових ствари један капут од црвенкастог штофа, у коме је била Пајина крштеница и пасош, па отишли у правцу Београда. — Марко је стар 35. год., средњег раста, доста развијен, црномањаст, бркова пуних и црних. Од одела имао је на себи, гуњ и чакшире од црног сукна али старог, на ногама опанке са узицама а на глави црну шубару. Носио је неку торбу и у њој

један црни капут. — Онај други младић стар је 22. године, раста средњег, црномањаст, наусница малих. Од одела имао је на себи црни капут и шарене панталоне; на глави црни мекани шешир а обувен у ципеле. Биће да је то онај Петар Н. који је покрао манастир Чокешину, према депеши начелника среза јадранског од 11. пр. м. број 7428. Пронађене треба спровести начелству окр. подунавског у вези начел. бр. 12922.

Милош Николић — Ристић, родом из Црне Горе, који је живио у Смедереву као надничар, извршио је крађу ствари **Мирку Јовановићу**, теж. из Смедерева и то: нове чакшире и антерију од сукна, фермен чојани, пар чарапа, опанке са каишима, капут и шубару нову, чаршав и више кошуља и гаћа, пасош Црногорске кнежевине на име Михаила Радловића из Црне Горе, уверење на име истог Михаила од општине Смедеревске, и венчаницу Михаилову и његове жене Добрије. — Милош је танак, висок, црномањаст, црних бркова. Браду је имао шпицасту, ну могуће да је обријао и онда се може познати по рупи на бради добивеној од ране, по шкрофули на врату, а и по томе што је фаличан у једну ногу. Стар је до 30. година.

РЕД ПРИМАЊА:

Г, Министар унутр. дела прима: понедеоном, средом и петком, од 10 сати пре подне, до 1 сата по подне.

Начелник министарства прима сваког радног дана од 10—12 пре и од 3—6 по подне.

Инспектор министарства сваког радног дана од 3—5 по подне.

Управник града Београда сваког дана изјутра од 8—9 и кад се врати са рапорта из Двора и министарства од 11—12 а после подне од 3—6.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

На наш лист претплатила су се сва министарства, више повчаних и других завода са по неколико примерака, а Управа града Београда на 10 примерака, са наређењем да га сва подручна јој надлежства држе. Исто тако и команда жандармерије узела је наш лист за своје канцеларије у Београду и канцеларије свију одреда у земљи. Сем тога, до сада су се претплатили скоро сви полицијски чиновници, многи гостионичари и кафеције и друга приватна лица из Београда, чија имена због малог простора неможемо да саопшtimo. Хвала им.

Претплатили се на наш лист Сретен Поповић пред. општ. из Младеновца и г. Стев. Атанасијевић практ. нач. из Смедерева.

Николи П. Ђуричићу писару начелства Врања. Примили смо 25-50 дин. упутницом претплате до краја године за вас, г. Драг. Цветковића писара, и г. г. Данила, Тому, Глишу и Атанасија практиканте. Хвала.

РЕД ПЛОВИДБЕ:

ПРВОГ КРАЉЕВСКОГ СРПСКОГ БРОДАРСКОГ ДРУШТВА

Из Шанца за Београд понедеоном, средом и петком, у 7 сати изјутра.

Из Београда за Шабац недељом, уторником и четвртком, у 7 сати изјутра.

Из Београда за Дубравицу сваки дан у 6 сати изјутра.

Из Београда за Градиште, средом и недељом, у 6 сати изјутра.

Из Градишта за Београд средом и недељом, у 12 сати у подне.

Из Дубравце за Београд понедеоном уторником, четвртком, петком и суботом, у 11 сати пре подне, а средом и недељом у 3¹/₂ сата по подне.